

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 426/2020-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. septembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavné sťažnosti [REDACTED]

[REDACTED], zastúpeného AK H.I.F., spol. s r. o., Radvanská 1, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Dušan Ivan, a [REDACTED]

[REDACTED] zastúpeného advokátom Mgr. Romanom Balcom, Mickiewiczova 2, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tost 20/2020 zo 14. mája 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavné sťažnosti [REDACTED] a [REDACTED], o d m i e t a ako zjavne neopodstatnené.

Odôvodnenie:

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, sťažnostná argumentácia a návrh rozhodnutia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júla 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], pre namietané porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Tost 20/2020 zo 14. mája 2020 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

2. Následne bola ústavnému súdu 15. júla 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED] (spolu s [REDACTED] ďalej aj „sťažovatelia“), ktorou namieta porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím.

3. Ústavné sťažnosti sťažovateľov boli uznesením ústavného súdu č. k. PLs. ÚS 41/2020-6 z 26. augusta 2020 spojené na spoločné konanie vedené pod sp. zn. Rvp 1485/2020.

4. Z obsahu ústavných sťažností sťažovateľov a priložených príloh zhodne vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru ČVS: PPZ-349/NKA-BA3-2019 z 23. apríla 2020 bolo sťažovateľovi [REDACTED] vznesené obvinenie za pokračovací obzvlášť závažný zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, 2, 3 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona

a sťažovateľovi [REDAKOVANÉ], za pokračovací zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, 2, 3 Trestného zákona spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona.

5. Uznesením Špecializovaného trestného súdu, pracoviska Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) sp. zn. 5 Tp 6/2020 z 25. apríla 2020 (ďalej len „uznesenie o vzatí do väzby“) boli sťažovatelia z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. b) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) vzatí do väzby.

6. Sťažovatelia podali proti uzneseniu špecializovaného trestného súdu o vzatí do väzby sťažnosti, o ktorých rozhodol najvyšší súd napadnutým rozhodnutím tak, že ich zamietol, písomný sľub sťažovateľov podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku neprijal, dohľad probačného a mediačného úradníka nad sťažovateľmi podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nenariadil a peňažnú záruku ponúknutú za sťažovateľov podľa § 81 ods. 2 Trestného poriadku neprijal.

7. Sťažovatelia v úvode podanej ústavnej sťažnosti zhodne konštatujú, že ich obvinenie a následné väzobné stíhanie z materiálnej stránky je nezákonné z dôvodu, že trestné stíhanie je založené výlučne na výpovedi spoluobvineného, vyšetrovanie je vedené jednostranne a je tu možnosť uvažovať o porušení práva na spravodlivý proces.

8. Sťažovatelia ďalej uvádzajú, že senát najvyššieho súdu 4T rozhodol o sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby v nezákonnom zložení. Podľa osobitnej časti Rozvrhu práce Najvyššieho súdu na rok 2020 (ďalej len „rozvrh práce“) mal senát 4T rozhodovať v zložení: predseda JUDr. Pavol Farkaš a sudkyne JUDr. Alena Šišková a JUDr. Martina Zeleňáková. Napadnuté rozhodnutie bolo vydané senátom 4T v zložení: predseda JUDr. Pavol Farkaš a sudcovia JUDr. Juraj Kliment a JUDr. Martina Zeleňáková.

9. Na základe dopytu právneho zástupcu sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na najvyššom súde mu bolo oznámené, že z dôvodu čerpania dovolenky JUDr. Aleny Šiškovej predseda senátu JUDr. Pavol Farkaš požiadal predsedu senátu 5T JUDr. Juraja Klimenta o určenie

zastupujúceho člena senátu 4T. Predseda senátu 5T JUDr. Juraj Kliment opatrením určil za zastupujúceho člena senátu 4T svoju osobu, t. j. JUDr. Juraja Klimenta, čo je podľa sťažovateľov v rozpore s čl. V rozvrhu práce. Sťažovatelia sa domnievajú, že v prípade, ak v senáte 4T chýbal jeho radový člen (nie predseda senátu), na zastupovanie tohto člena senátu možno určiť iba radového člena príslušného zastupujúceho senátu, a to v zmysle čl. V ods. 2 rozvrhu práce.

10. Opatrenie o určení zastupujúceho člena senátu 4T podľa sťažovateľov nespĺňa ani formálne požiadavky na tento druh rozhodnutia. Uvádzajú, že opatrenie by malo spĺňať minimálne štandardy podľa § 10 ods. 19 Trestného poriadku a čl. 14 ods. 2 Registratúrneho poriadku a registratúrneho plánu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2008 (ďalej len „registratúrny poriadok“), akými sú označenie druhu rozhodnutia, výrok rozhodnutia s odkazom na príslušné zákonné ustanovenia, dátum, pečiatku a podpis zodpovednej osoby. Tieto štandardy by o to viac malo spĺňať rozhodnutie najvyššieho súdu ako najvyššieho orgánu sústavy súdov v Slovenskej republike.

11. Predmetné opatrenie sa v rozpore s § 192 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška ministerstva spravodlivosti“) nenachádzalo v spise špecializovaného trestného súdu a sťažovateľom bolo sprístupnené až na základe žiadosti právneho zástupcu, čo opätovne porušuje ich základné právo na zákonného sudcu, pretože zmena v zložení senátu 4T nebola preskúmateľná už v okamihu nazretia do súdneho spisu súdu prvého stupňa sťažovateľmi.

12. Sťažovatelia namietajú aj opatrenie č. 6, ktorým sa mení a dopĺňa rozvrh práce z 30. apríla 2020, účinné od 1. mája 2020 (ďalej len „opatrenie č. 6“), a to v časti čl. II, ktorým sa senátu 1T zastavil nápad vecí zapisovaných do registrov To, Tdo, Ndt, Ntv, Urto, Urtost, Tost a Tpr, a to z dôvodu, že v ňom absentuje akékoľvek odôvodnenie alebo odkaz na iné opatrenia vydané najvyšším súdom a odporuje čl. II ods. 13 rozvrhu práce. Uvádzajú, že k tejto zmene došlo len v dôsledku medializácie rozhodovacej činnosti senátu 1T a jeho predsedu JUDr. Štefana Michalíka. Týmto postupom bola protiprávne zúžená možnosť

pridelenia väzobných vecí s'ťažovateľov vylúčením senátu 1T. Zhodne namietajú nezákonnosť opatrenia č. 9, ktorým sa mení a dopĺňa rozvrh práce z 30. apríla 2020, účinného od 1. júna 2020 v čl. II.

13. Napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu je podľa s'ťažovateľov z uvedených dôvodov nezákonné, pretože zasahuje do základného práva s'ťažovateľov nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny a do ich práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

14. Na základe uvedeného s'ťažovateľa navrhujú, aby ústavný súd rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie ich základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 38 ods. 1 listiny a čl. 48 ods. 1 ústavy a ich práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktoré žiadajú zrušiť. Ďalej sa domáhajú, aby ústavný súd prikázal najvyššiemu súdu prepustiť s'ťažovateľov z väzby na slobodu.

S'ťažovatelia si zároveň uplatnili nárok na náhradu trov konania.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

15. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

16. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

17. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

18. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

19. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

20. Podľa čl. 38 ods. 1 listiny nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu aj sudcu ustanoví zákon.

21. Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

22. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by,

vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

23. Zo zhodného obsahu oboch ústavných sťažností a ich príloh ústavný súd ustálil, že ich podstatou je tvrdené porušenie základného práva sťažovateľov na zákonného sudcu podľa čl. 38 ods. 1 listiny a podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a ich práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu z dôvodu, že podľa sťažovateľov o sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby rozhodoval senát 4T v nezákonnom zložení, ako aj z dôvodu, že senát 1T mal v čase náhodného pridelovania vecí pozastavený nápad v rozpore s rozvrhom práce, čo malo dopad aj na otázku zákonnosti procesu pridelovania trestnej veci sťažovateľov.

24. Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania ústavných sťažností sťažovateľov zistil, že je daná jeho právomoc, sťažovatelia sú zastúpení advokátom, ústavné sťažnosti majú náležitosti ustanovené zákonom, sú prípustné, boli podané včas a oprávnenou osobou; ústavný súd však z materiálneho hľadiska musel skonštatovať ich zjavnú neopodstatnenosť.

25. Vzhľadom na obsahovú totožnosť základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 38 ods. 1 listiny a podľa čl. 48 ods. 1 ústavy namietané porušenie tohto práva preskúmal ústavný súd spoločne v rozsahu námietok tvrdených sťažovateľmi (§ 45 zákona o ústavnom súde).

26. Zásada zákonného sudcu predstavuje v právnom štáte jednu zo základných garancií nezávislého a nestranného rozhodovania súdu a sudcu. Táto zásada je ústavnou zárukou pre každého účastníka konania, že v jeho veci budú rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolaní podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelovanie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná

zásada pevného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený (pre rôzne dôvody a rozličné účely) výber súdov a sudcov „*ad hoc*“ (m. m. I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07).

27. Pojem zákonného sudcu je definovaný viacerými na seba nadväzujúcimi kritériami, ktoré súčasne tvoria navzájom prepojené garancie reálneho obsahu tohto základného práva. K týmto kritériám treba priradiť v prvom rade vecnú, funkčnú a miestnu príslušnosť súdov a následne obsadenie príslušného súdu, ktoré je v procesných poriadkoch a v zákone č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) vymedzené od samosudcu až po iné rozhodovacie útvary (senáty) zložené z troch a viacerých sudcov. Na to nadväzuje zásada pridelovania vecí jednotlivým sudcom alebo senátom v súlade s pravidlami obsiahnutými v rozvrhu práce a spôsobom, ktorý určuje zákon. Iba taký sudca určený podľa rozvrhu práce, ktorý je sudcom vecne a miestne príslušného súdu ustanoveného zákonom, je zákonným sudcom v zmysle čl. 48 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 163/2019).

27.1 Podľa § 3 ods. 3 zákona o súdoch zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Účastník konania alebo strana v konaní, v ktorom rozhoduje súd v senáte, nemá právo na vopred určeného sudcu spravodajcu. Zákonným sudcom je aj sudca určený podľa odseku 4.

27.2 Podľa § 3 ods. 4 zákona o súdoch zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

28. Za senát zložený zo zákonných sudcov možno v konkrétnej veci považovať len senát zložený zo sudcov príslušného súdu, ktorí v súlade s rozvrhom práce tvorili tento senát v čase pridelenia veci. Ústavnej zásade neodňateľnosti zákonného sudcu, ktorá vyplýva zo základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, nezodpovedá prípad, ak zákonní sudcovia senátu, ktorému bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie, boli zmenení bez splnenia zákonných predpokladov na vykonanie takýchto zmien neskoršie vydaným rozvrhom práce ako riadiacim aktom predsedu súdu (prípadne jeho zmenami a doplneniami). K zmene v zložení senátov vo veciach už pridelených

na prerokovanie a rozhodnutie by malo dochádzať v zásade výnimočne (III. ÚS 212/2011). To zároveň znamená, že nie je porušením práva na zákonného sudcu, ak dôjde k zmene v zložení senátu z dôvodu prezumovaného zákonom, resp. rozvrhom práce a spôsobom, ktorý je s nimi v súlade.

29. Sťažovatelia v prvom rade namietajú, že opatrením č. 6 k rozvrhu práce, ktorým bol zastavený nápad určených vecí do senátu 1T, bol nezákonným spôsobom obmedzený proces náhodného pridelovania vecí v rozpore s čl. II ods. 13 rozvrhu práce.

30. V zmysle čl. II ods. 13 rozvrhu práce v znení opatrení 1 až 6 účinných od 1. mája 2020 predseda súdu môže z dôvodu neúmerne vysokého zaťaženia niektorého senátu, napríklad v dôsledku súbehu právne zložitých a rozsiahlych vecí alebo v prípade dlhodobej neprítomnosti niektorého z členov senátu, alebo z iných dôležitých organizačných dôvodov, pozastaviť alebo obmedziť nápad vecí príslušnému senátu alebo prijať iné nevyhnutné opatrenia vrátane prerozdelenia už pridelených vecí podľa § 51 ods. 4 písm. c) zákona o súdoch.

31. V zmysle čl. II opatrenia č. 6 v senáte 1T sa zastavuje nápad vecí zapisovaných do registrov To, Tdo, Ndt, Ntv, Urto, Urtost, Tost a Tpr.

32. V zmysle čl. II písm. c) opatrenia č. 9, ktorým sa mení a dopĺňa rozvrh práce účinný od 1. júna 2020, v senáte 1T sa vypúšťa poznámka o zastavení nápadu vecí zapisovaných do registrov To, Tdo, Ndt, Ntv, Urto, Urtost, Tost, Tpr a dopĺňa sa poznámka o zastavení nápadu väzobných vecí do registrov To, Tdo, Ndt, Ntv, Urto, Urtost, Tost, Tpr.

33. Rozvrh práce je akt riadenia predsedu súdu, ktorým sa riadi organizácia práce súdu pri zabezpečovaní výkonu súdnictva na príslušný kalendárny rok (§ 50 ods. 1 zákona o súdoch). Jeho obligatórnou súčasťou je aj určenie podmienok a spôsobu vykonávania jeho zmien. Keďže rozvrh práce je dokument verejne prístupný, je samozrejmé, že jeho zmeny možno realizovať iba spôsobom, ktorý je vopred známy, a tým vylučuje svojvôľu, ktorá je z ústavnoprávneho hľadiska pri spôsobe určovania zákonného sudcu vylúčená.

34. Pokiaľ ide o sťažovateľmi namietané dôvody vydania opatrenia č. 6, ústavný súd predovšetkým uvádza, že zákon o súdoch ani rozvrh práce nevyžadujú, aby sa zmeny v rozvrhu práce osobitne odôvodňovali. Tvrdenie sťažovateľov, že dôvodom vydania tohto opatrenia boli mediálne informácie o rozhodovaní senátu 1T, sa nachádza v rovine domnienok, ktoré nemožno hodnotiť ako relevantné.

35. V prípade sťažovateľov pre splnenie podmienky zákonného sudcu je nevyhnutné zachovať pravidlo podľa § 51 ods. 2 zákona o súdoch: „Podmienka náhodného výberu podľa odseku 1 je splnená vtedy, ak sa má vec prideliť jednému z aspoň dvoch senátov, samosudcov alebo súdnych úradníkov.“

36. Z tohto hľadiska možno konštatovať, že opatrením č. 6 nebolo zasiahnuté do práva sťažovateľov na zákonného sudcu, pretože náhodným výberom bol určený na rozhodovanie senát vybraný spomedzi štyroch senátov (senáty 2T až 5T). Opatrenie sa vzťahovalo bezvýnimčne na nápad všetkých vecí počas časového obdobia od 1. mája 2020 do 1. júna 2020, t. j. bolo prijaté pred priradením veci sťažovateľov konkrétnemu senátu, čo vylučuje prípadnú účelovosť prijatého opatrenia na prípad sťažovateľov. Návrh opatrenia bol riadne prerokovaný sudcovskou radou najvyššieho súdu, ktorá k nemu nemala námietky.

37. Sťažovatelia v druhej línii svojej argumentácie rozporujú spôsob, akým bol zákonný senát 4T doplnený z dôvodu dočasnej neprítomnosti jedného jeho člena. Podľa rozvrhu práce v čase priradenia veci pracoval senát 4T v zložení: JUDr. Pavol Farkaš – predseda senátu, JUDr. Alena Šišková – predsedníčka senátu, JUDr. Martina Zeleňáková – členka senátu.

38. JUDr. Alena Šišková čerpala od 4. mája 2020 do 15. mája 2020 dovolenku. Napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu bolo vydané 14. mája 2020 v senáte 4T v zložení: JUDr. Pavol Farkaš – predseda senátu, JUDr. Juraj Kliment – člen senátu, JUDr. Martina Zeleňáková – členka senátu.

39. Zmeny v zložení senátu, ktorému už bola vec pridelená, v zásade nie sú žiaduce, ale nemožno ich úplne vylúčiť, keďže môže dôjsť k okolnostiam, ktoré znemožnia jednotlivým členom senátu, aby sa dočasne zúčastnili rozhodovania vo veci. Aj v tomto ohľade je podstatné vylúčiť akýkoľvek náznak svojvôle pri určovaní náhradných členov senátu. Prípadné zastupovanie jednotlivých členov senátu, resp. spôsob určenia ich zastupovania by mali byť vopred upravené na účely predchádzania *ad hoc* zásahom.

40. Z tohto pohľadu ústavný súd poukazuje na čl. V ods. 1, 2 a 10 rozvrhu práce:

„1. Ak došlo k vylúčeniu predsedu senátu z prejednávania a rozhodovania veci alebo sa predseda senátu nemôže zúčastniť na rozhodovaní veci z iných vážnych dôvodov (napríklad dočasné pridelenie sudcu, stáž, prerušenie výkonu funkcie sudcu) zastupuje ho ďalší predseda toho istého senátu v poradí uvedenom v osobitnej časti rozvrhu práce; predsedu senátu s najvyšším poradovým číslom zastupuje riadiaci predseda senátu. Ak je v senáte len jeden predseda senátu, zastupuje ho riadiaci predseda zastupujúceho senátu, ak neurčí na zastupovania iného predsedu zastupujúceho senátu.

2. Ak došlo k vylúčeniu sudcu, ktorý nevykonáva funkciu predsedu senátu, z prejednávania a rozhodovania veci alebo sa sudca nemôže zúčastniť na prejednávaní a rozhodovaní veci z iných vážnych dôvodov (napríklad dočasné pridelenie sudcu, stáž, prerušenie výkonu funkcie sudcu) alebo je senát z iných dôvodov neúplný a v osobitnej časti rozvrhu práce nie je ustanovené inak, ďalším členom alebo členmi senátu, sa stávajú sudca alebo sudcovia zastupujúceho senátu podľa rozhodnutia riadiaceho predsedu zastupujúceho senátu; to neplatí, ak bol v dôsledku zmeny v obsadení súdu sudcami, ku ktorej došlo po vzniku dôvodu na zastupovanie, ale pred naposledy označeným rozhodnutím riadiaceho predsedu zastupujúceho senátu, zaradený do senátu, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť, ďalší sudca ako predseda alebo člen senátu.

10. Pravidlá zastupovania sudcov sa primerane použijú aj na zastupovanie sudcov v prípade výskytu takých okolností na strane sudcu, ktoré mu čo aj krátkodobo (spravidla v čase od určenia pojednávania do dňa pojednávania, vrátane tohto dňa alebo v čase čerpania dovolenky) bránia alebo budú brániť v riadnom výkone činnosti v senáte, pričom rozhodnutie alebo iný úkon neznesie odklad, a aj v prípade neúplného senátu.“

41. Na základe uvedeného je zrejmé, že JUDr. Alenu Šiškovú ako členku senátu 4T zastupoval JUDr. Juraj Kliment, ktorý je zároveň v zmysle čl. II ods. 14 rozvrhu práce riadiacim predsedom senátu 5T. Senát 5T je v zmysle čl. V ods. 3 rozvrhu práce zastupujúcim senátom senátu 4T.

42. Sudca JUDr. Juraj Kliment ako riadiaci predseda senátu 12. mája 2020 určil, že zastupujúcim členom senátu 4T bude 14. mája 2020 on sám (ďalej len „rozhodnutie o zastupovaní“). Sťažovatelia namietajú, že v prípade, ak sa určuje zástupca riadneho člena senátu, tento má byť rovnako riadnym členom senátu, a nie jeho predsedom, resp. riadiacim predsedom.

43. Uvedenej argumentácii sťažovateľov nemožno prisvedčiť, pretože podľa rozvrhu práce (v znení účinnom v čase nápadu veci sťažovateľov) mal senát 5T štyroch členov (JUDr. Juraj Kliment, JUDr. Peter Hatala, JUDr. Peter Szabo a JUDr. Peter Štift), z ktorých len jeden (JUDr. Štift) je označený ako člen senátu, ostatní majú funkciu predsedu senátu. To však neznamená, že ostatní členovia senátu nemôžu byť v konkrétnom konaní jeho nepredsedajúcimi členmi. Funkcia predsedu senátu je tzv. vyššia sudcovská funkcia, ktorá oprávňuje príslušného sudcu predsedáť senátu. Aj sudca s funkciou predsedu senátu má však „iba“ postavenie člena senátu, ak sa zúčastňuje na rozhodovaní v senátnej veci a zároveň v tejto veci senátu nepredsedá. Navyše ani z dikcie čl. V ods. 2 rozvrhu práce, že *„... ďalším členom alebo členmi senátu, sa stávajú sudca alebo sudcovia zastupujúceho senátu podľa rozhodnutia riadiaceho predsedu zastupujúceho senátu...“*, nemožno vyvodiť obmedzenie, že zastupujúcim členom senátu sa môže stať iba člen senátu, a nie jeho predseda.

44. Námietka sťažovateľov, že riadiaci predseda senátu nemôže určiť sám seba ako zastupujúceho člena iného senátu, neobstojí, keďže toto obmedzenie nevyplýva zo žiadneho ustanovenia zákona o súdoch a ani z rozvrhu práce.

45. Argumenty sťažovateľov týkajúce sa formálnych nedostatkov rozhodnutia o zastupovaní nedosahujú ústavnoprávnu relevanciu. Z rozhodnutia o zastupovaní je jasné, kto a kedy ho vydal, ako a v akej veci rozhodol, a nevyvoláva žiadne pochybnosti o jeho

obsahu. Pri tomto type rozhodovania sa nevyžaduje, aby rozhodnutie bolo odôvodnené. Podstatným je, aby bolo súladné s obsahom práva na zákonného sudcu, čo v tomto prípade znamená, že musí byť po materiálnej stránke súladné so zákonom o súdoch a s rozvrhom práce, pričom ústavný súd prípadný nesúlad nezaznamenal.

46. V čl. 14 ods. 2 registratúrneho poriadku je uvedené pravidlo, aké rozhodnutia sa opatrujú okrúhlou pečiatkou. V prvom rade je potrebné uviesť, že registratúrny poriadok všeobecne obsahuje pravidlá na zjednotenie postupu pri správe registratúry. Má administratívny význam a v zásade nekonštituuje žiadne práva v prospech účastníkov konania, navyše okolnosť namietaná sťažovateľmi, teda že rozhodnutie o zastupovaní nebolo opatrené okrúhlou pečiatkou, sa nejaví ani ako porušenie označeného čl. 14 ods. 2 registratúrneho poriadku, pretože z tohto článku nevyplýva explicitne povinnosť tento typ rozhodnutia opatriť okrúhlou pečiatkou.

47. K tvrdenej neprístupnosti rozhodnutia o zastupovaní ústavný súd udáva, že až na základe žiadosti právneho zástupcu jedného zo sťažovateľov mu bolo toto rozhodnutie zaslané. Prípadné nedostatky vo vedení spisového materiálu spočívajúce v porušení § 192 ods. 3 vyhlášky ministerstva spravodlivosti v tomto konkrétnom prípade nespôsobili zásah do základného práva sťažovateľov na zákonného sudcu, a to bez ohľadu na fakt, že tento predpis sa netýka konania na najvyššom súde. Ďalej označený § 10 ods. 19 Trestného poriadku nekladie na opatrenie ako formu rozhodnutia žiadne formálne požiadavky, navyše v tomto prípade nejde o opatrenie vydané v zmysle Trestného poriadku, ale ide o rozhodnutie vydávané na základe čl. V ods. 2 rozvrhu práce.

48. Ústavný súd preto konštatuje, že napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 38 ods. 1 listiny, a preto ústavné sťažnosti v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnené.

49. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na zákonného sudcu, ktoré sťažovatelia odvodili z čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd uvádza, že konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení a ani konaniami

o občianskych právach alebo záväzkoch, ako to vyžaduje citovaný článok dohovoru. Väzobným konaním nemôže dôjsť k porušeniu práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru aj z dôvodu, že túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 5 dohovoru. Článok 6 dohovoru sa teda nevzťahuje na konanie o väzbe, pre ktoré platí špeciálna, pokiaľ ide o procesné záruky poskytnuté osobe nachádzajúcej sa vo väzbe, v zásade prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru upravujúcom právo na slobodu a bezpečnosť (III. ÚS 272/03, II. ÚS 15/05, IV. ÚS 65/05, I. ÚS 256/07, III. ÚS 606/2017). Z tohto dôvodu sú podané ústavné sťažnosti v časti namietajúcej porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru zjavne neopodstatnené.

50. Keďže podané ústavné sťažnosti boli odmietnuté, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu